

Stap 1.B. De jaarlijkse signaleringslijst

Actie: groepsleerkracht

Aan het begin van een nieuw schooljaar wilt u graag weten wat voor ‘vlees u in de kuip hebt.’

Natuurlijk hebt u de gegevens van uw collega van de vorige groep ontvangen en daarmee hebt u al een eerste indicatie over deze kinderen. Het is echter heel goed mogelijk dat (hoog)begaafde kwaliteiten van één of meer kinderen onopgemerkt zijn gebleven. Er zijn laatbloeiers, die op latere leeftijd hun talent ontwikkelen. Het kan ook zijn dat uw collega van de vorige groep er niet zoveel in heeft gezien.

Daarom is in dit protocol gekozen voor een groepssignaleringslijst, **formulier 1.B. (1-2) en (3-8)**.

Enkele opmerkingen

Periode van invullen

- U vult deze lijst in oktober in voor alle leerlingen in uw groep. U vult alleen die kenmerken in die op een leerling van toepassing zijn. U start met deel 1.
- Het kan voorkomen dat u in de loop van het schooljaar signalen bij een leerling ziet, die mogelijk kunnen duiden op een hoge begaafdheid, terwijl deze leerling in oktober geen enkel signaal liet zien. Het komt soms voor dat een leerling eerst ‘de kat uit de boom kijkt’ en zich pas later veilig genoeg voelt. In een dergelijk geval kunt u de groepslijst alleen voor deze leerling invullen.

Invullen in groep 1

- Bij de aanmelding van de kleuter hebt u al een gesprek gevoerd met de ouder(s) over een eventuele ontwikkelingsvoorsprong. Indien dat is geconstateerd hoeft u voor deze leerling(en) de groepslijst niet opnieuw in te vullen.
- Voor kinderen die tussen de maanden november en juli op school zijn gekomen en na de vakantie in groep 1 blijven, is het wenselijk om de groepslijst wél in te vullen.

Kinderen die al zijn geïndiceerd

- Voor de kinderen die in de groep 1 t/m 5 zijn geïndiceerd als kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong of als (hoog)begaafd, hoeft u de groepslijst niet opnieuw in te vullen. In groep 6 echter moet de groepslijst wel weer voor alle kinderen worden ingevuld.

Deel 1: Leeraspecten

- Bij het onderdeel *leeraspecten* richt u zich met name op de ‘ontwikkelingsvoorsprong’ of de mate van een hoge begaafdheid. Tracht een beeld te krijgen van het kind op de genoemde items 1 t/m 12.
- Bij een score van 5 of meer items op het onderdeel *leeraspecten* is het de bedoeling dat u met stap 2 van de SiDi 3 procedure verder gaat. Een hoge score op dit onderdeel is een eerste goede indicatie van een ontwikkelingsvoorsprong.
- Wanneer u onvoldoende zicht hebt op een leerling en een vraagteken invult, kunt u de tijd nemen om deze gegevens te verzamelen door verder te observeren. Uw beeld kunt u verhelderen door te kijken naar bijvoorbeeld activiteiten op het plein, tijdens het spontane spel, in informele gesprekjes en tijdens opdrachtjes aan het kind. U kunt dan later de lijst nogmaals voor deze leerling invullen. Blijft het beeld op een aantal onderdelen onduidelijk en de leerling heeft inclusief de ingevulde vraagtekens 5 of meer scores, dan gaat u met deze leerling door naar de volgende stap.

Tips om items ‘leeraspecten’ zichtbaar te krijgen

- Om de items die betrekking hebben op het onderdeel ‘leeraspecten’ zichtbaar te krijgen vraagt wel enige inzet van u. In een groep waarin het werken met de methode leidraad is van het dagelijks handelen, zie je items als ‘grote woordenschat’, ‘kan logisch denken’ en ‘heeft scherp opmerkingsvermogen’ niet zo snel. Daarom is het van belang dat u zelf activiteiten, spelletjes en situaties creëert, waarin kinderen deze eigenschappen kunnen tonen. Meestal hebt u per dag wel enkele kleine momenten om een spelletje te doen, of een bepaalde activiteit met de klas uit te voeren.

- Voorbeelden:

U kunt een beeld krijgen van de woordenschat van de leerling door:

- De woordenschatcirkel: schrijf een hoofdwoord op het bord, bijvoorbeeld 'schip'. Vraag aan de klas welke woorden met een 'schip' hebben te maken.
Schrijf die woorden dicht in de buurt bij het hoofdwoord. Vraag nu of er leerlingen zijn die hele moeilijke woorden weten, die ook bij het hoofdwoord 'schip' passen. Schrijf deze woorden ver van het hoofdwoord af. Hoe moeilijker het woord, hoe verder het van het hoofdwoord af staat.

U kunt een beeld krijgen van het logisch denken van de leerling door:

- De leerling een oorzaak en gevolg werkje te geven.
- Een situatie of probleem te schetsen en aan de leerling vragen wat er aan de hand is en hoe het opgelost kan worden. Bijvoorbeeld: "hoe kunnen we als school zorgen voor een veilige situatie bij het brengen en ophalen?"
- De leerling te laten bedenken wat de middelen van bestaan zouden kunnen zijn in een land (de ligging en het klimaat van het land zijn bekend).
- Syllogismen aan te bieden: een leerling krijgt drie uitspraken. De eerste twee zijn waar. De leerling moet beredeneren of de derde uitspraak waar of niet waar is.
- Stel dat vragen te stellen: "Stel je moet brood halen voor je moeder. De bakker heeft geen brood meer. Hoe los je dit op?"

U kunt een beeld krijgen van de opmerkingsgave van een kind door:

- In het lokaal iets te veranderen.
- Kinderen in tweetallen te verdelen. De kinderen staan tegenover elkaar en bekijken elkaar van top tot teen. Vervolgens draaien de kinderen zich met de ruggen naar elkaar en veranderen iets aan hun kleding. Daarna draaien zij zich om en moeten kijken wat de ander heeft veranderd.
- Tijdens het kringgesprek goed op te letten welke kinderen de stemming van een ander goed kunnen aanvoelen.
- Expres een fout te maken en kijken welk kind dit als eerste opmerkt.
- Een verhaaltje te vertellen waarin en passant onmogelijke dingen worden verteld. Bijvoorbeeld: Klaas fietste weg. Hij keek niet goed uit en reed met zijn vierkante voorwiel tegen de stoepwand. Welke kinderen merken dit op?

Deel 2: Zelfbeeld, omgang en werkhouding

Voor de kinderen die 5 of meer items hebben gescoord op het onderdeel 'leeraspecten' vult u deel 2, de aspecten *zelfbeeld, omgang en werkhouding* in. Deze aspecten geven summier aan of en op welk onderdeel eventuele problemen wordenesignaleerd. Bij deze onderdelen geeft u aan of er sprake is van een 'signaal van zorg' of niet. Bij een 'signaal van zorg' kleurt u het desbetreffende vakje zwart en wanneer dit niet het geval is vult u niets in. U krijgt op deze wijze reeds een indicatie waar zich eventueel een knelpunt voordoet. U kunt hier bij de volgende stappen (het oudergesprek) rekening mee houden.

Deel 3 : Conclusie

Na het invullen van deel 1 en 2 gaat u naar deel 3. U kunt in een zorgoverleg of in een bespreking met de ib'er vaststellen welke leerlingen het vervolgtraject van de 'diagnose' ingaan. Het is aan te raden om in dit geval niet zelf die beslissing te nemen, maar het altijd in een formeel overleg vast te leggen.

Leerlingen met een harmonisch profiel

Voor leerlingen die in deel 1 op tenminste 7 items een 'sterk aanwezig' score hebben en waarbij u in deel 2 geen enkele zorg hebt genoteerd, is sprake van een harmonisch ontwikkelingsprofiel. Voor deze leerling(en) kunt u het 'ouderformulier' en de 'leerkrachtdiagnose' overslaan en meteen doorgaan naar de toetsgegevens en de leerlingvragenlijst. Zie schema.

Signalering

Stap 1.B.
Jaarlijkse
signalering

Diagnose

Stap 4. Toets Gegevens <i>Formulier 4.</i>		Stap 5. Leerling vragenlijst <i>Formulier 5.</i>

Plan van aanpak

Stap 7.
Plan van aanpak
Formulier 7.

Tips voor digitale bewerking

1. U kunt ervoor kiezen om de papieren versie in te vullen.
2. De snelste manier is echter om meteen de digitale versie in te vullen.
3. De resultaten worden automatisch weergegeven.